-A-

Kwestionariusz
byłego więźnia w Z.S.R.R.

1

1668
REFERAT HISTORYCZNY

Dane osobiste	Stopień	Nazwisko i imię	Wiek	Zawód	Stan cywilny
	Strzelec	Bobowski Leszek	lat 33	stud. politechn.	wolny

Data i okoliczności aresztowania: Dnia 17.IV.1940, godz. 15-sta, w mieszkaniu proboszcza par. Św. Magdaleny we Lwowie - ks. Cieńskiego - obecnego kapelana W.P. w Rosji. W miejscu tem urządzona była zasadzka, w którą wpadło szereg osób.

Nazwa obozu (więzienia, miejsca przymusowych robót): Do dn. 17.III.1940 - Lwów, więzienie na Zamarstynowie; do 13.VII.1941 - Gorodnia - więzienie w obłasti Czernichów; do 18.II.1942 - więzienie w Wierchnim Uralsku koło Magnitogorska obł. Czelabińsk. Cały czas jako „Podsledstwiennyj".

Opis obozu więzienia: Więzienie-Lwów Zamarstynów: przepełnienie (Celza 32 m² - 27 osób), zawszenie, zresztą warunki hygieniczne znośne.
Więzienie - Gorodnia: Okolica zdrowa, stary budynek poklasztorny, urządzenia sanitarne niezwykle prymitywne, zawszenie, zimą ściany i stropy ociekają wodą. Więźniów około 350-ciu.
Więzienie - Wierchni Uralsk: wielki kompleks gmachów, mieści około 3.000 więźniów przepełnienie - 85 osób na pow. około 36 m², więźniowie leżą wprost na asfaltowej podłodze, bez jakiejkolwiek podściółki, bez względu na porę roku, nieraz bez ubrania, jedynie w podartej bieliźnie. Więzienie nieopalane, potworne zawszenie, dziurawe, niedomknięte, ciekające i przepełnione kubłyna celach, brak wody do mycia, kąpiel bardzo rzadko i w nieregularnych odstępach czasu. Przechadzki prawie nie istnieją. Brutalne obchodzenie się z więźniami. Częste rewizje osobiste. Polacy, mimo amnestji, otrzymywali inne wiedzą traktowani na równi z obywatelem Z.S.S.R.

Skład jeńców więźniów zesłańców: Więzienie we Lwowie i Gorodni: obywatele polscy: Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Żydzi - wszystkich możliwych zawodów i różnej przynależności partyjnej. Wszyscy oskarżeni o kontrrewolucję bądź w okresie przedwojennym, bądź po wejściu wojsk sowieckich do Polski - z właszcza o przynależność do organizacji podziemnych. B. wielu chłopów - Ukraińców osk. o konfiskatę.
Więzienie w Wierchnim Uralsku - obywatele polscy z mieszami z ob. Z.S.S.R. Ci ostatni aresztowani przeważnie w chwili wybuchu wojny sowiecko-niemieckiej - prewencyjnie. Różne zawody - inżynierowie, technicy, robotnicy. Przeważnie Białorusini, Ukraińcy i Niemcy - obywatele sow. Żydzi z Niemiec, Czech i Polski, którzy otrzymali przedtem pracę nawet w głębi Rosji. Stosunek tych ludzi do Polaków - zmienny: od serdecznego uczucia do nienawiści i zdrady - zależnie od okoliczności. Element w najwyższym stopniu spolityczony bez względu na wykształcenie i pochodzenie. W Wierchnim Uralsku więziona też była grupa Ukraińców i Rumunów z Bezarabji. Stosunek Ukraińców i Białorusinów, obywateli polskich, do Polaków wrogi.

Życie w obozie, więzieniu: Normalne życie więzienne. Samorzutne pogadanki i opowiadania więźniów. W więzieniu w Wierchnim Uralsku głód. Więźniowie mdleli nieraz z osłabienia i braku powietrza. Zupełny brak tytoniu.

Stosunek władz NKWD do Polaków: Lwów-Zamarstynów: Bicie do utraty przytomności, nieraz 5 lub razy na dobę w ciągu paru tygodni, karcer od kilku dni do kilku tygodni w zimnej ciemnicy, w wodzie, wykręcanie rąk, zamknięcie w ciasnej klatce, w której nie można usiąść, wciskanie głowy na cegły, wlewanie amoniaku do nosa, zachęcanie do czynów pokazywaniem jedzenia i obiecywaniem wolności do Polski przez Greicz, nie uwięzieniem rodziny. Prowokacje i konfrontacje ze sfałszowanymi uprzednio wiadomościami. Propaganda jedynie przez książki w jęz. rosyjskim i ukraińskim. Ścisła izolacja. Brak jakichkolwiek wiadomości o Polsce, ogólnie czy ogólnych. Nie dopuszcza się listów ani gazet. Fałszywe informowanie.

Pomoc lekarska, szpitalna, śmiertelność: Pomoc lekarska minimalna - z właszcza w Wierchnim Uralsku, gdzie też wielka śmiertelność, jedno krotnie śmiertel. z zaniedbania bez chorego niedomagania. Z pośród moich współwięźniów zmarli: KM Bryks krupnik ze Złoczowa - grudzień 1940; KM Babecki - ziemianin - Wołynia; Gostaw Węgrzynowicz - rzeźnik - Lwów - Zboiska 144; Karol Hecord - urzędnik kolejowy - Lwów.

Czy i jaka była łączność z krajem rodzinną: Żadnej. Luty - maj 1941 otrzymałem trzykrotnie przesyłkę (żywności, odzieży) z Polski na listy wysłane za zezwoleniem władz więziennych, ale nie wiadomo mi się stanowczo od kogo pochodziły.

Kiedy został zwolniony: Dnia 18 lutego 1942, na podstawie amnestji. W dniu zwolnienia w zupełnej odzieży odciski palców, sfotografowano i zażądano podpisania deklaracji o nie wyjawianiu nic czego odnośnie pobytu w więzieniu. Dnia 24 lutego 1942 stawiłem przed Polską komisją wojskową w Magnitogorsku (przewodniczący por. Karpa) i tu otrzymałem rozkaz wyjazdu do P.K. zborowego w Czok-Pak, gdzie dn. 27.III.42 stawiłem przed komisją poborową.

M.p. dn. 14 stycznia 1943

Leszek Bobowski